

Korset och Kronan

Nr 80/2021

Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

CA 9: Om dopet (del 14).

Vilka människor tar emot dopet? Luther
svarar i Stora katekesen:

*Eftersom dopets gåva utlovas i samband med
doporden, kan vi inte ta emot gåvan om vi inte
verkligen tror på orden. Utan tron är gåvan till
ingen nytta, även om den i och för sig är en
outsäglig, gudomlig skatt. Därför betyder formu-
leringen ”den som tror” så mycket. Den utesluter
allt som vi kan tänkas göra själva för att förtjäna
saligheten (MK 141f, SKB 476).*

Den som uppfattar dopet på ett lagiskt
sätt kan inte ta emot dopets gåva. Dopet är
evangelium precis som i det predikade
ordet. Den som menar sig kunna komma
till Gud och få nåd och förlåtelse genom
egna gärningar är fortfarande under lagen
och har inte tagit emot Kristus genom tron.
Inte heller duger det att tro att vi kan
samverka med Gud för att bli frälsta.
Paulus skriver ju:

*Av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er
själva. Guds gåva är det, inte på grund av
gärningar för att ingen ska berömma sig (Ef. 2:8f).*

På samma sätt säger Paulus om dopet:

*Alla är ni Guds barn genom tron på Kristus
Jesus. Alla ni som blivit döpta till Kristus har
iklätt er Kristus (Gal. 3:26f).*

Detta iklädande av Kristus i dopet sker
när vi tar emot dopet i tro på Guds löfte.
Somliga har tolkat detta ord felaktigt och
menat att den som är döpt är iklädd
Kristus även om han **inte** tror. Denna lära
blev särskilt vanlig på 1800-talet bland
ganska många teologer. Man menade att
dopet ger ett slags frö som ännu inte har
grott och utvecklats till en färdig växt. Detta
kallades på tyska för ”Keimlehre” (läran om
fröet). Om tron inte finns hos den döpte
förblir fröet ändå där ända tills tron
uppstår. Det skulle enligt denna felaktiga
lära finnas döpta icke-troende människor
som ändå på något mystiskt sätt är kristna.
Man har här blandat samman Guds löfte i
dopet och mottagandet av detta löfte. I
dopet utlovar Gud verkligen syndernas
förlåtelse, men denna förlåtelse kan endast

tas emot genom tron. Det är samma sak som med predikan. När evangelium ljuder genom ordets predikan är det verkligen Guds förlåtelse för Kristi skull som förkunnas. Men den som inte tror blir kvar oomvänd under Guds vrede. Detta säger Jesus klart och tydligt med orden:

Den som tror på Sonen har evigt liv. Den som inte lyder Sonen ska inte se livet, utan Guds vrede blir kvar över honom (Joh. 3:36).

Detta gäller evangelium i alla dess former, både predikan, det lästa ordet, dopet, avlösningen i bikten och nattvarden. Genom alla dessa nådemedel förkunnas förlåtelsen för Kristi skull. Den som genom Guds Andes verkan tror på Kristus får evigt liv, men den som inte tror blir kvar under Guds vrede.

Den s.k. ”Keimlehre” är därför både falsk och farlig. Den invaggar människan i förhoppningen att om man bara brukar nådemedlen är allt väl ställt. Men nådemedlen missbrukas på det allra värsta sättet när man inte tror på Kristus. Gud måste först verka ånger genom lagen innan människan förstår att hon är en förtappad syndare. Det är därför Jesus säger: *Omvänd er och tro evangelium! (Mark. 1:15)*

Både lagen och evangeliet måste predikas för att en sann omvändelse skall kunna ske. Utan en sådan omvändelse hjälper inte evangeliet. Så länge människan förblir oomvänd är hon kvar under lagen och Guds vrede, hur mycket hon än inbillar sig att allt är väl ställt.

Den nämnda ”Keimlehre” liknar den romersk-katolska uppfattningen om den s.k. *ingjutna nåden*. Man menar där att Guds nåd ingjuts hos människan i dopet men att människan genom att samverka med Gud i kärlek och goda gärningar måste få mera nåd tills hon successivt blir rättfärdiggjord. Den bibliska läran att människan endast genom tron (genom tron allena) tar emot hela frälsningen i ett enda ögonblick kan katolikerna aldrig acceptera. De kan därför

inte heller lära att människan genom evangelium blir viss om sin frälsning. Både ”Keimlehre” och läran om den ingjutna nåden resulterar i en stor ovisshet. Människan kan enligt dessa uppfattningar inte förtrösta på att en syndare med visshet får förlåtelsen i både ordet och sakramenten.

Samma sak gäller de reformerta. Även om de säger sig vara evangeliska kan de inte tro att Guds nåd gäller alla människor – inte om de vill följa sin lärofader Calvin. Andra reformerta säger visserligen att nåden gäller alla, men då menar de liksom katolikerna att det inte är enbart Guds nåd och förlåtelse som gör att en människa blir frälst. De menar att människan genom sin egen avgörelse måste säga jag till Gud. Därmed är de inne på samma slags samverkan mellan Gud och människa som katolikerna lär. De reformerta tar också bort en sann, biblisk visshet om frälsningen därför att de inte tror att Guds nåd ges genom yttre medel utan direkt i hjärtat. Men Gud vill ge oss vissheten just i och genom nådemedlen.

Luther betonar nu i katekesen att vi måste skilja mellan våra handlingar och Guds handlingar. Han skriver:

Om nu någon kommer med invändningen: ”Dopet är ju en handling i sig själv, och du säger att handlingar inte betyder något för saligheten; vad händer då med tron?”, svarar jag: ”Det är sant att våra handlingar inte leder till saligheten, men dopet är inte vår handling eller vårt verk, utan Guds”. (MK 142, SKB 476).

När dopet felaktigt uppfattas på ett lagiskt sätt innebär det alltid att det är människans egna gärningar som på något sätt måste komplettera det ofullkomliga dopet. Antingen ser man dopet som enbart en bekännelsehandling från vår sida (baptisternas lära) eller som enbart ett första ingjutande av en ofullkomlig nåd (Keimlehre eller den romersk-katolska läran). I båda fallen måste människans

egna gärningar blandas in i rättfärdiggörelsen. Men enligt biblisk och luthersk lära är dopet Guds egen handling, där han tillsäger syndaren en fullkomlig förlåtelse för Kristi skull. Denna gåva erbjuder Gud oss i dopet och den kan vi endast ta emot genom tron. Men den mottagande tron är inte en gärning som vi gör i form av avgörelse för Gud eller liknande, utan helt och hållet en gåva av den helige Ande. Vi blir frälsta *genom* tron men inte *på grund av* tron.

Luther fortsätter: *Det Gud instiftat är nödvändigt för saligheten och det utesluter inte tron, utan kräver den. Utan tron kan man nämligen inte förstå det. Dopet är inte till nytta bara för att du låter begjuta dig med vatten. Det blir till nytta först om du döper dig i övertygelsen att det sker på Guds befallning, och om du tror att det är i hans namn som du tar emot den utlovade saligheten. Något sådant kan man inte åstadkomma varken med händerna eller känslorna, utan hjärtat måste tro det. Det är alltså uppenbart att dopet inte handlar om något som vi människor gör utan om en skatt som Gud skänker och som vi tar emot genom att tro (MK 142, SKB 476f).*

Luther hade tydligen mött samma invändningar som vi i vår tid möter när det gäller frälsningen genom dopet. Det är naturligt att människan frågar sig: *Hur kan vatten åstadkomma frälsning?* Eller: *Hur är det möjligt att en så enkel handling som dopet medför att den döpte blir född på nytt?* Eller: *Eftersom dopet i sig självt frälsar behövs ju ingen tro. Är detta inte en magisk frälsningslära?*

På sådana frågor svarar Luther: *Därför är det orättvist att fara ut mot oss som om vi predikade, att man inte ska tro. I själva verket lägger vi all vikt vid enbart tron, och vi säger att tron är helt nödvändigt i samband med dopet. Vi säger att man inte kan ta emot dopets gåvor utan att tro (MK 142, SKB 477).*

Baptisterna brukar ofta anklaga den lutherska kyrkan för att man där döper de små barnen och lär att de blir födda på nytt genom dopet. Jag har tidigare i denna artikelserie tagit upp dessa anklagelser och

visat att de inte håller. Jesus lär oss att barnen verkligen kan tro och att de behöver frälsningen eftersom de är födda med arvsynd. Jesus lär också uttryckligen att en människa måste bli född av vatten och Ande för att komma in i Guds rike och aposteln Paulus kallar dopet för ett *”bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande”* (Tit. 3:5ff).

Vad säger då Luther i Stora katekesen om detta? Först betonar han att dopet är en Guds befallning. Även om dopet inte skulle ge någon nåd och förlåtelse måste vi utföra det eftersom Gud har befallt det. Luther skriver:

På samma sätt är det med dopet. Även om vi bara hade haft orden ”gå ut och döp” osv., hade vi varit tvungna att ta emot och lyda dem som en ordning från Gud. Men nu har vi inte bara Guds bud och befallning, utan också hans löfte. Därför är dopet härligare än Guds andra på bud och förordningar. Det är så fullt av tröst och nåd att himmelen och jorden inte kan fatta det – vi måste anstränga oss att tro det. Svårigheten ligger inte hos den erbjudna skatten, utan hos oss som har så svårt att förstå och hålla fast vid den (MK 143, SKB 477).

Luther kommer ofta tillbaka till dessa tankar i sina skrifter. Vi måste först akta på Guds bud och befallning för att se hur viktig en sak är. Sådana gärningar som vi själva hittar på är inte särskilt viktiga. Men det Gud har befallt är viktigare än allt annat!

Sedan får vi därutöver med glädje och tacksamhet ta emot sådana gåvor som Gud ger genom det han har befallt. Genom predikan ger han både lag och evangelium. Lagen får oss att inse hur förlorad vår situation är, medan evangelium skänker oss förlåtelsen för Kristi skull. I dopet skänker han samma förlåtelse och ikläder oss Kristus så att vi får ett nytt, andligt liv. I nattvarden skänker han oss både sin kropp och sitt blod under bröd och vin men också och därutöver syndernas förlåtelse och salighet åt var och en som tror.

De små barnen kan ännu inte förstå undervisningen genom ordet eller vilken gåva som ges i nattvarden. Men vi döper dem på Kristi befallning eftersom dopet uttryckligen gäller alla människor. Jesus säger ju: *Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! (Matt. 28:19)*

Barnen hör verkligen med till alla folk. Och skulle någon tvivla på detta säger Petrus i sin pingstpredikan: *Löftet gäller er och era barn (Apg 2:39)*. Och strax därefter står det: *De som tog emot hans ord döptes, och antalet lärjungar ökade den dagen med omkring tre tusen (v. 41)*.

Detta betyder, att överallt där människor tar emot Guds ord och tror på Kristus, skall också barnen döpas liksom odöpta vuxna. Gud vill inte ha en församling där endast vuxna (eller halvvuxna) människor är döpta. I den kristna kyrkan skall alla, både barn och vuxna vara döpta eftersom Kristus har befallt att alla folk skall döpas.

Men människor som *inte* tror skall inte döpas eftersom dopet måste tas emot i tro. De skall först få en kristen undervisning så att de blir omvända. Därför missbrukar de moderna, avkristnade folkkyrkorna dopet när de döper många barn till sekulariserade, icke-troende föräldrar utan att fråga efter om familjerna är kristna eller ej. I en rätt luthersk och biblisk kyrka skall man utöva kyrko- och lärotukt på det viset att sakramenten endast ges till dem som har bekänt sin tro och vill vara kristna och tro på allt vad Bibeln lär. Om barnens dop lär nu Luther i Stora katekesen:

Det finns dock en fråga som djävulen och hans skaror förvirrar världen med. Den gäller barnens dop. Man frågar om även de tror och om de således blir döpta på rätt sätt. Vi svarar: den som är olärd bör överlämna denna fråga till de lärde. Men om du vill ge ett svar, så svara på följande sätt. Att Kristus är för barndop framgår med tillräcklig tydlighet av hans egen gärning och av att Gud har helgat många som har blivit döpta som barn och gett dem den helige Ande. Det finns många barndöpta av vars liv och lära det framgår att de

har den helige Ande. Det framgår av deras gåvor, vilka liksom vår gåva att lägga ut skriften och känna Kristus inte hade varit möjliga utan den helige Ande. Om Gud inte erkände barndopet, skulle han inte ge den helige Ande eller dess gåvor till dem som har döpts på det sättet. Då skulle kort sagt ingen människa på jorden från äldsta tid till denna dag har varit kristen (MK 144, SKB 478).

Detta argument återkommer ofta hos Luther. Om Gud inte hade godkänt barndopet skulle han int heller ha gett sin helige Ande till så många människor i kyrkan genom alla tider. Vi kan tydligt lägga märke till att den kyrka som efter reformationen lär Guds ord rent och klart i alla stycken är den evangelisk-lutherska kyrkan. Jag talar här inte alls om de modernistiska lutherska kyrkorna, som förnekar att Bibeln är Guds inspirerade och ofelbara ord. Sådana kyrkor är varken lutherska eller bibliska.

Men bibeltroende, lutherska kyrkor håller fast vid profeternas och apostlarnas undervisning och vid allt som Jesus själv har lärt. I fornkyrkan höll man också fast vid den bibliska läran innan falska läror trängde in och gjorde att lagiskheten mer och mer kom att dominera så att påvedömet falska läror kunde uppstå. Under de goda kyrkofädernas tid höll man fast vid Guds ord och sakrament och man tillämpade också barndopet i enlighet med Jesu befallning till alla folk. I dopet får de små barnen tron i sina hjärtan och genom denna tro tar de emot dopet till salighet.

Luther framför ännu ett viktigt argument som bör framhållas. Han påpekar att hur det än är med människans tro så är alltid dopet i sig giltigt. Luther skriver:

Så snart ordet är förbundet med vattnet så är det ett riktigt dop, även om tron inte tillkommer. Min tro åstadkommer inte dopet, utan den tar emot dopet. Dopet blir inte ett orätt dop för att det inte tas emot och används på rätt sätt. Det är ju som sagt inte bundet vid vår tro, utan vid ordet (MK 145, SKB 479).

Forts. i nästa nr.